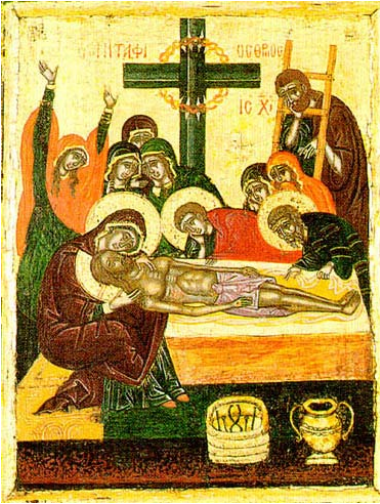

Μέγα Σάββατον

Τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:
Ἡ Θεόσωμος Ταφή καὶ εἰς Ἄδου Κάθοδος.

Ἱ. Εἰκὼν (1618), Ἱ. Μ. Ἁγίου Παύλου Ἀθῶνος.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος β΄.

Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ, ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν τὸ ἄχραντόν σου Σῶμα, σινδόνι καθαρᾷ, εἰλήσας καὶ ἀρώμασιν, ἐν μνήματι καινῷ κηδεύσας ἀπέθετο.

Ἔτερον. Ἦχος β΄.

Ὅτε κατῆλθες πρὸς τὸν θάνατον, ἡ ζωὴ ἢ ἀθάνατος, τότε τὸν ἄδην ἐνέκρωσας, τῇ ἀστραπῇ τῆς θεότητος· ὅτε δὲ καὶ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν καταχθονίων ἀνέστησας, πᾶσαι αἱ Δυνάμεις τῶν ἐπουρανίων ἐκραύγαζον· Ζωοδότα

Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

Ἔτερον. Ἦχος β΄.

Ταῖς Μυροφόροις γυναίξι, παρὰ τὸ μνήμα ἐπιστάς, ὁ Ἄγγελος ἐβόα· Τὰ μύρα τοῖς θνητοῖς ὑπάρχει ἀρμόδια· Χριστὸς δὲ διαφθορᾶς ἐδείχθη ἀλλότριος.

Κοντάκιον. Ἦχος β΄.

Χειρόγραφον εἰκόνα.

Τὴν ἄβυσσον ὁ κλείσας νεκρὸς ὁράται· καὶ σμύρνη καὶ σινδόνι ἐνειλημμένος, ἐν μνημείῳ κατατίθεται, ὡς θνητὸς ὁ ἀθάνατος· γυναῖκες δὲ αὐτὸν ἦλθον μυρίσαι, κλαίουσαι πικρῶς καὶ ἐκβοῶσαι· Τοῦτο Σάββατόν ἐστι τὸ ὑπερευλογημένον, ἐν ᾧ Χριστὸς ἀφυπνώσας, ἀναστήσεται τριήμερος.

Στίχοι.

Μάτην φυλάττεις τὸν τάφον, κουστωδία.

Οὐ γὰρ καθέξει τύμβος αὐτοζωΐαν.

Τῷ Ἁγίῳ καὶ Μεγάλῳ Σαββάτῳ

Τῇ ἐπαύριον μετὰ τὴν Παρασκευὴν, ἡμέρα Σαββάτου, Μαρτίου κδ', συναχθέντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τὸν Πιλάτον παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἀσφαλίσῃ τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας διότι, καθὼς ἔλεγον οἱ θεομάχοι, ἔχομεν ὑποψίαν μήπως οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ, κλέψαντες διὰ νυκτὸς τὸ ἐνταφιασθὲν Αὐτοῦ σῶμα, κηρύξωσιν ἔπειτα εἰς τὸν λαὸν ὡς ἀληθινὴν τὴν ἀνάστασιν, ἣν προεῖπεν ὁ πλάνος ἐκεῖνος, ἔτι ζῶν· καὶ τότε ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χεῖρων τῆς πρώτης. Ταῦτα εἰπόντες πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ λαβόντες ἄδειαν παρ' αὐτοῦ, ἀπῆλθον καὶ ἐσφράγισαν τὸν τάφον, διορίσαντες πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ καὶ κουστωδίαν, τοὔτεστι φύλακας ἐκ τῶν φυλασσόντων τὴν πόλιν στρατιωτῶν.

Ἱ. Εἰκὼν (ΙΗ' αἰ.), Ἱ. Σκῆπη Ἁγίας Ἄννης Ἀθωνος.

* * *

Ὑπόμνημα

Πασῶν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔτους, αἱ ἅγιοι Τεσσαρακοσταὶ εἶναι ἀνώτεροι κατὰ τὸ σέβας· καὶ πάλιν ἀπὸ τὰς ἄλλας Τεσσαρακοστάς, ἀνωτέρα εἶναι ἡ ἅγια καὶ μεγάλη Τεσσαρακοστή· ἀπὸ ταύτην δὲ πάλιν, ἀνωτέρα καὶ μεγαλυτέρα εἶναι ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς· καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν Μεγάλῃν Ἑβδομάδα, μεγαλύτερον καὶ θειότερον εἶναι τοὔτο τὸ μέγα καὶ ἅγιον Σάββατον.

Λέγεται δὲ Μεγάλη Ἑβδομάς καὶ Μέγα Σάββατον, ὄχι διότι αἱ ἡμέραι ἢ αἱ ὥραι αὗται εἶναι τυχὸν μεγαλύτεραι, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μεγάλα καὶ ὑπερφυῆ τεράστια καὶ ἐξαισία ἔργα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, κατὰ ταύτην τὴν ἑβδομάδα ἐπράχθησαν, διὰ τοὔτο λέγεται μεγάλη.

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα λοιπὸν ταύτην παθῶν ὁ Κύριος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν τὰ ζωηφόρα Αὐτοῦ Πάθη, κατὰ τὴν

σήμερον οὔτε ἔπραξεν, οὔτε ἔπαθε τίποτε ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ σωματικῶς ἔκειτο εἰς τὸν Τάφον, ἀπὸ τὸ ἐσπέρας τῆς Παρασκευῆς, ἡ δὲ Παναγία Αὐτοῦ ψυχὴ εἶχε καταβῆ εἰς τὸν Ἄδην, διὰ τὴν ἐγείρη ἐκεῖθεν ὁμοῦ μὲ τὸν ἑαυτὸν Του καὶ τοὺς Προπάτορας. Καθὼς ὅμως εἰς τὴν πρώτην κοσμογενεσίαν ὄλα τὰ ἄλλα ὁ Θεὸς εἰς τὰς ἐξ ἡμέρας ἐποίησε, κατὰ δὲ τὴν ὑστέραν ἡμέραν, ἦτοι τὴν ἕκτην, ἔπλασε καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἔσχατον καὶ ἐντελῶς τελευταῖον δημιούργημα, ἀκολουθῶν δὲ τὴν ἐβδόμην κατέπαυσεν ἀπὸ ὄλα τὰ ἔργα Του καὶ ἡγίασε τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὀνομάσας Σάββατον, ὅπερ θέλει νὰ εἴπη κατάπαυσις, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐδῶ εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ νοητοῦ κόσμου, ἀφ' οὗ ἄριστα καὶ καθὼς ἔπρεπεν ἔπραξεν ὄλα καὶ κατὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν πάλιν ἀνέπλασε τὸν φθαρέντα ἄνθρωπον, διὰ δὲ τοῦ ζωηφόρου Αὐτοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ ἔκουσίου θανάτου τὸν ἀνενέωσε, κατὰ τὴν ἐβδόμην ταύτην ἡμέραν κατέπαυσε τὴν τελείαν τῶν ἔργων του κατάπαυσις, ὕπνον (ἦτοι θάνατον) ὑπνώσας τὸν ζωοποιὸν καὶ σωτήριον τῆς ἡμετέρας φύσεως.

Κατῆλθε λοιπὸν ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος μετὰ τῆς σαρκὸς εἰς τὸν Τάφον· κατέβη δὲ καὶ εἰς τὸν Ἄδην, μετὰ τῆς ἀκηράτου καὶ θείας Αὐτοῦ ψυχῆς, χωρισθείσης ἀπὸ τὸ Σῶμα μετὰ τὸν θάνατον, τὴν ὁποῖαν Ψυχὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς παρέδωκε, μὲ φωνὴν μεγάλην εἰπὼν, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν· «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου» (Λουκ. κγ' 46), εἰς τὸν ὁποῖον ἄναρχον Πατέρα Του προσέφερε καὶ τὸ ἴδιον Αἷμά Του, χωρὶς νὰ τὸ ζητήσῃ, διὰ τὴν λυτρώσῃ τοὺς κατακρίτους ἡμᾶς.

Δὲν ἐκρατήθη δὲ εἰς τὸν Ἄδην καὶ ἡ τοῦ Κυρίου Ψυχὴ, καθὼς αἱ τῶν ἄλλων Ἀγίων ψυχαί, καθόσον δὲν εἶχε ποτὲ καμμίαν μετοχήν, καθὼς αἱ ἄλλαι, ἀπὸ τὴν κατάραν τῶν Προπατόρων τοῦ γένους ἡμῶν, ἡ δὲ Θεότης ἦτο ἄκρως ἠνωμένη μὲ αὐτὴν καὶ μὲ τὸ Σῶμα ἐν τῷ Σταυρῷ καὶ ἐν τῷ Τάφῳ, χωρὶς νὰ πάσχη τίποτε ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα. Καὶ φθορὰν μὲν ἔπαθε τὸ Κυριακὸν Σῶμα, ὅπερ εἶναι ὁ χωρισμὸς τῆς Ψυχῆς ἀπὸ τοῦ Σώματος, διαφθορὰν δέ, ἦτοι διάλυσιν τῆς Σαρκὸς καὶ τῶν μελῶν ἀφανισμόν, οὐδαμῶς.

Ἄφ' οὗ δέ, ὡς εἴπομεν καὶ χθές, ὁ Ἰωσήφ ἔθαψε τὸ θεῖον Σῶμα τοῦ Κυρίου, οἱ Ἰουδαῖοι ἐπῆγαν εἰς τὸν Πιλάτον καὶ τοῦ εἶπον· «Αὐθέντα, ἐνεθυμήθημεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος, ὅταν ἔζη

ἀκόμη, εἶπεν ὅτι ὕστερον ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας θέλω ἀναστηθῆ. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν τὴν ἐξοχότητά σου, ὅπως προσταξῆς τοὺς στρατιώτας σου νὰ ἀσφαλίσουν, ὅσον εἶναι δυνατὸν καλύτερον, τὸν Τάφον Αὐτοῦ, μήπως ὑπάγουν οἱ μαθηταὶ Του τὴν νύκτα καὶ τὸν κλέψωσιν, ἔπειτα δὲ κηρύξωσιν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἀνέστη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τότε θέλει ἀκολουθήσει ἡ ἐσχάτη πλάνη, ἣτις θέλει εἶναι χειρῶν τῆς πρώτης» (Ματθ. κζ' 63-64).

Καθὼς λοιπὸν ἐζήτησαν, τοὺς ἐδόθη ἄδεια καὶ οὕτως ἔκαμαν.

Ἄλλ' ὦ κακοὶ συκοφάνται, ἃν ἦτο πλάνος ὁ Χριστός, τί φοβεῖσθε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ πλάνου, ἀφ' οὗ τὸν ἐθανατώσατε, ὅτε ἔζη; Λοιπὸν ὁμολογουμένως ἀπέθανε καὶ ἐξ ἀνάγκης τοῦτο πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ. Πότε δέ, καὶ ποῦ φαίνεται νὰ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους κοινῶς ὅτι «Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι;» Ἴσως τοῦτο συνεπέραναν ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰωνᾶ.

Προσέξατε δέ, Χριστιανοί, καὶ ἐννοήσατε, ὅτι ὅσα ἐκεῖνοι οἱ ἀγνώμονες ἔπραττον ἦσαν ὅλα ἐναντία τῆς ἐπιθυμίας των. Διότι οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι φύλακες τοὺς ὁποίους ἔβαλον νὰ φυλάττουν τὸν Τάφον, ἐκεῖνοι ὑπῆρξαν ὕστερον καὶ μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλ' ὁ Ἄδης ἀπὸ τοῦ νῦν κάτω συστρέφεται καὶ ἰλιγγιᾷ, αἰσθανόμενος ὅτι πάσχει προσβληθεὶς ὑπὸ δυνάμεως κραταιοτάτης καὶ ἀηττήτου. Ὅθεν διὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀδίκου καταπόσεως τοῦ στερρότατου καὶ ἀκρογωνιαίου Λίθου, μέλλει μετ' ὀλίγον νὰ ἐκβάλῃ καὶ ὅλους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐξ ἀρχῆς κατέφαγε καὶ τὴν παμφάγον του γαστέρα ἐγέμισε.

(Μέγας Συναξαριστής, τ. ΙΓ', σελ. 647-652, ἔκδ. ζ', Ἀθῆναι 1998-2000)

